

از کشتی پاتریس تا کیتو:
فرایند تدوین منشورهای
معماری، شهرسازی و مرمت

مؤلفان

محمد صالح شکوهی بیدهندی
(عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران)

فتانه چگینی

سرشناسه	شکوهی بیدهندی، محمدصالح، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	از کشتی باتریس تا کیتو: فرایند تدوین منشورهای معماری، شهرسازی و مرمت / مولف محمدصالح شکوهی بیدهندی، فنانه چگینی.
مشخصات نشر	تهران: سازمان جهاد دانشگاهی تهران، انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۲۶ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار (بخشی رنگی)، نقشه (بخشی رنگی).
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۳۳-۵۶۴-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت: کتابنامه	ص: ۱۲۲-۱۲۶.
موضوع	کاربری زمین های شهری -- قوانین و مقررات City planning and redevelopment law
شناسه افزوده	چگینی، فنانه، ۱۳۶۵ -
رده بندی کنگره	TE۲۷۹:
رده بندی دیویی	۷۲۵/۶۲۵:
شماره کتابشناسی ملی	۸۶۸۲۹۱۹:
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا	

نام کتاب: از کشتی باتریس تا کیتو: فرایند تدوین منشورهای معماری، شهرسازی و مرمت

مولف: محمدصالح شکوهی بیدهندی - فنانه چگینی

ناشر: انتشارات سازمان جهاد دانشگاهی تهران

طراح جلد: محسن عزیزیان غروی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

ناظر چاپ: احمد آرش

ISBN : 978-600-133-564-8

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۳-۵۶۴-۸

www.jtes.ir

نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۸۶-۱۳۱۴۵

nashr.jutt@gmail.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۳۶۸ تلفکس: ۶۶۴۶۴۹۴۱

۱۶book.ir: فروشگاه الکترونیکی

مراکز پخش: خانه کتاب دانشگاه: ۶۱۱۲۸۵۰ - ۶۶۹۷۳۴۲۳

برای تهیه نسخه الکترونیک به آدرس fidibo.com مراجعه بفرمایید.

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هرکس تمام یا قسمتی

از این اثر را بدون اجازه مولف یا ناشر تکثیر و کپی برداری کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۵	مقدمه
۱۹	فصل اول: مفهوم‌شناسی
۲۴	کنوانسیون
۲۵	توافق‌نامه یا موافقت‌نامه
۲۶	منشور
۲۶	عهدنامه
۲۷	پیمان
۲۷	بیانیه
۲۸	قطعنامه
۲۸	پروتکل
۳۰	اساسنامه
۳۰	اعلامیه
۳۴	سایر اصطلاحات مرتبط
۳۷	فصل دوم: مروری بر برخی منشورهای مهم معماری، شهرسازی و مرمت
۴۲	منشور آتن
۴۲	زمینه‌های تاریخی
۴۳	جرقه‌های اولیه
۴۶	نحوه تنظیم پیش‌نویس
۵۱	فرایند تثبیت
۵۴	ساختار منشور
۵۶	الزامات اجرا
۵۵	اثرات اجرا
۵۸	نقاط قوت و ضعف

۶۱	منشور ونیز
۶۱	زمینه‌های تاریخی
۶۲	جرقه‌های اولیه
۶۲	نحوه تنظیم پیش‌نویس
۶۳	فرایند تثبیت
۶۴	ساختار منشور
۶۵	الزامات اجرا
۶۵	اثرات اجرا
۶۵	نقاط قوت و ضعف
۶۷	منشور نوشهر گرای
۶۷	زمینه‌های تاریخی
۶۸	جرقه‌های اولیه
۶۹	نحوه تنظیم پیش‌نویس
۷۱	فرایند تثبیت
۷۲	ساختار منشور
۷۳	الزامات اجرا
۷۴	اثرات اجرا
۷۴	نقاط قوت و ضعف
۷۶	دستور کار ۲۱
۷۶	زمینه‌های تاریخی
۷۷	جرقه‌های اولیه
۷۸	نحوه تنظیم پیش‌نویس
۷۸	فرایند تثبیت
۸۰	ساختار منشور
۸۲	الزامات اجرا
۸۳	اثرات اجرا
۸۵	نقاط قوت و ضعف

امیر دیزانی مسئول دبیرخانه منشور شهر اسلامی

www.ketab.ir

حکومت داری برگرفته از شریعت، به معنای تلاش برای استخراج دست کم برخی از قوانین اجتماعی از دین مبین اسلام، در پهنه‌ی جهان اسلام مسبوق به سابقه بوده و در حدود هزار سال گذشته، مفتی‌ها، فقها و مراجع دینی تا حدودی در احقاق بعضی از حقوق مردم توفیق داشته‌اند. برای نمونه حکومت‌های سامانی، آل بویه، عثمانی و صفوی، داعیه‌دار حکومت دینی بوده‌اند و اسلام را ملاک عمل خود اعلام می‌کرده‌اند (هرچند ممکن بود عملاً از اجرای احکام اسلامی طفره ببروند). به ویژه در شهرسازی، علمای دین معمولاً ضوابط کلان شکل‌گیری شهرها را تبیین می‌کردند.

بعد از استیلای نظام سرمایه‌داری و سوسیالیستی بر جهان که منجر به تضعیف جایگاه نظریه‌های حکمرانی اسلامی شده، شهرسازی بر پایه شریعت اسلامی نیست و اساساً تلاش خاصی نیز در این جهت نمی‌کند. حال آنکه برنامه‌ریزی شهری فرآیندی هنجاری است و نمی‌تواند بدون در نظر گرفتن ارزش‌های اجتماعی صورت پذیرد. به همین دلیل، اسلامی‌سازی دانش از یک سو و بهره‌گیری از فقه پویا و روزآمد در حوزه شهرسازی و معماری اسلامی مسیر روشنی برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی فراهم می‌کند.

دردوران معاصر، تجربه‌ی تدوین منشور حقوق بشر اسلامی توسط علامه جعفری که به امضای ۴۲ کشور

مسلمان رسید، نمونه‌ای شاخص برای رسیدن به متنی مشترک میان جوامع اسلامی است که ایران و علمای قم برای رسیدن به این مهم قدم بلندی را برداشته‌اند. در حوزه‌ی معماری و شهرسازی و مرمت نیز با بهره‌گیری از پلتفرم منشورهای شهرسازی در سده‌ی اخیر و تجارب جهانی موجود می‌توان به ضوابط و متن مشترک بر گرفته از شریعت، متناسب با نیازهای عصر موجود و مورد وفاق در پهنه‌ی حکومت جهان اسلام رسید. برداشتن این قدم‌های علمی به فضل الهی مسلمین را در رسیدن به تمدن نوین اسلامی کمک شایانی خواهد کرد.

تدوین کتاب حاضر، با حمایت موسسه اطلس تاریخ شیعه، بنیاد فرهنگی خاتم‌الاولیاء صورت پذیرفته است که در اینجا از آنان قدردانی می‌شود. همچنین مراتب تشکر و سپاس صمیمانه‌ی خود را از جناب آقای نواب نوری سرکنسولگر محترم جمهوری اسلامی ایران در حلب که کمک‌های شایانی در پیشبرد این هدف داشتند و همین‌طور مولفان کتاب آقای دکتر شکوهی و خانم مهندس فتانه چگینی ابراز می‌کنم.

امیر دیزانی

پاییز ۱۴۰۰

www.ketab.ir